

Brīvā Daugava

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS JĒKABPILS UN KRUSTPILS RAJONU
KOMITEJU UN RAJONU DARBAĻAUŽU DEPUTĀTU PADOMJU ORGĀNS

Nr. 66 (2603)
21. gads

Otrdien,
1961. gada 3. oktobrī

Maksa
3 kap.

Latvijas Komunistiskās partijas XVIII kongress

Ceturtdien, 28. septembrī, notika Latvijas KP XVIII kongresā ievēlētās Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas Plēnums. Plēnums ievēlēja par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pirmo sekretāru A. PELSI. Par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas otro sekretāru ievēlēts M. GRIBKOVŠ. Par Latvijas Komunistiskās partijas CK sekretāriem ievēlēti A. VOSS, P. STRAUTMANIS un V. LEJŅS.

Plēnums ievēlēja par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas biroja locekļiem V. AZĀNU, G. GAILI, M. GRIBKOVU, I. GUŠAKOVSKI, J. KALNBERZINU, V. LEJŅU, J. PEIVI, A. PELSI, M. PLŪDONI, P. STRAUTMANI un A. VOSU.

Par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas biroja locekļu kandidātiem ievēlēti E. BEMANIS, V. BLŪMS, I. IVERTS, N. SALEJEVS un A. ZITMANIS.

Plēnums apstiprināja par laikraksta «Cīņa» redaktoru I. IVERTU, par laikraksta «Sovetskaja Latvija» redaktoru N. SELEJEVU un par žurnāla «Padomju Latvijas Komunisti» redaktoru V. KARALŪNU.

Plēnums apstiprināja par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas nodaļu vadītājiem E. BEMANI (partijas orgānu nodaļa), R. VERRO (lauksaimniecības nodaļa), L. LAPINU (zinātnes, skolu un kultūras nodaļa) un F. SOKURENKO (administratīvo, tirdzniecības un finansu orgānu nodaļa).

Par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas partijas komisijas priekšsēdētāju apstiprināts R. KISIS.

Notika Latvijas Komunistiskās partijas Revīzijas komisijas pirmā sēde. Par komisijas priekšsēdētāju ievēlēts G. VELMICKIS.

(LTA)

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pārskats Latvijas KP XVIII kongresam

Latvijas Komunistiskās partijas XVIII kongresā, kas notika no 26. līdz 28. septembrim, Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pārskata referātu nolasīja LKP CK pirmais sekretārs A. PELSE.

Norādījis uz milzīgajam pārmaiņām partijā un valstī dzīvē, kas notikušas laika posmā, kas pagājis pēc PSKP XX un XXI kongresa, b. Pelše atzīmēja, ka jaunu politiskās un darba rosmes vilni uzbrāgojusi padomju cilvēkos gatavošanās PSKP XXII kongresam. Šis kongress rezumēs rezultātus, kas gūti cīņā par Ļeņina ieceru īstenošanu, un apbruņos partiju un tautu ar dižu komunistiskās sabiedrības celtniecības programmu. Strādnieki, kolhoznieki un inteliģences pārstāvji partijas XXII kongresu sagaida ar jaunām darba uzvarām.

Pēdējos divarpus gados mūsu zemē saražots tikpat daudz rūpniecības produkcijas, cik tika iegūts visā piektajā piecgadē. Sekmīgi strādā lauku laudis. Padomju kosmonautu — komunistu Jurija Gagarina un Hermana Titova — lidojumi kosmosā tādā līdī spītīgi liecina par padomju tautas lielajiem sasniegumiem zinātnes un tehnikas jomā.

Latvijas Komunistiskā partija savu XVIII kongresu sagaidījusi vēl stiprāka un ciešāk saliedēta ap Ļeņinisko Centrālo Komiteju. Padomju Latvijas tautas saimniecības, zinātnes un kultūras attīstības panākumu pamatā ir PSKP Centrālās Komitejas un Padomju valdības nemīlīgā gādība par mūsu republikas uzplaukumu, visu mūsu zemes tautu un vispirms lielās krievu tautas milzīgā brālīgā palīdzība.

Rūpniecības, transporta un celtniecības attīstība

Pēckara gados republikas rūpniecības attīstībā notikušas milzīgas pārmaiņas. Pagājušajā gadā rūpniecības īpatsvars Latvijas tautas

saimniecības sabiedriskajā produktā vēl vairāk palielinājās. Rūpniecības bruto produkcijas apjoms republikā pieaudzis, salīdzinot ar 1940. gadu, divpadsmit reizes.

Dažu produkcijas veidu ražošanā Vissavienības mērogā mūsu republikai ir ievērojams īpatsvars. Mēs ražojam daudz elektrisko vilcienu un hidrometeoroloģisko aparātu, 20 procentu tramvaja vagonu, 44 procentus automatisko telefona centrālu, 14 procentu velas mazgājamo mašīnu un 13 procentu radiouzdevēju. PSKP XXI kongresa direktīvās paredzēts palielināt rūpniecisko ražošanu Latvijā līdz septiņgades beigām 1,6 reizes.

Republikas rūpniecība šogad dos Dzimtenei tik daudz produkcijas, cik ielānāts 1963. gadam, tas ir, tā septiņgadu plāna izpildē aizsteigusies uz priekšu par diviem gadiem. Republikas partijas organizācija nodrošinājusi straujus attīstības tempus vadošajās rūpniecības nozarēs — mašīnbūvē un metālapstrādē. Šogad produkcijas apjoma ziņā uzdevums lauksaimniecības mašīnu būvē, kā arī automatisko telefona centrālu, velas mazgājamo mašīnu, saldējamo ierīču un melno metālu velmējumu ražošanā tiks pārsniegts, bet kurināmā rūpniecībā sasniegts 1965. gada līmenis.

Rezumējot rūpniecības šā gada darba rezultātus, referents norādīja, ka deviņu mēnešu plānu bruto produkcijas izlaide republikas rūpniecībā izpildījusi pirms termiņa, 25. septembrī.

Pārskata periodā republikas rūpniecības uzņēmumos nodots ekspluatācijā vairāk nekā 200 mehānizēto un automatizēto līniju, kompleksi mehānizēti un automatizēti ap 100 cehu un iecirkņi. Strādnieki, inženieri un tehniķi sadarbībā ar zinātniekiem radījuši un ieviesuši ražošanā ap 800 jaunas produkcijas veidu, tai skaitā 183 mašīnu, mehānismu un aparātu tipus ar labākiem ekspluatācijas rādītājiem un mazāku darbietilpumu.

Galvenā konstruktoru biroja un Rīgas lauksaimniecības mašīnu rūpniecības darbinieki radījuši 62 jaunas augstas mašīnas, no kurām 29 jau ražo sērijveidā. Pēdējā laikā ļoti izplatījušās līdz šim nebijušas strādnieku, inženieru un tehniķu jaunrades formas. Nodibināti sabiedriskie konstruktoru un tehnoloģiskie biroji. Ir pieaudzis racionalizatoru un izgudrotāju skaits. Aizvadītajā gadā to bija 27 tūkstoši jeb par 8,3 tūkstošiem vairāk nekā 1958. gadā. Septiņgades divarpus gados republikā ieviesti pāri par 72 tūkstoši novatoru priekšlikumu, kas gadā dod apmēram 39 miljonus rubļu nosacītas ekonomijas.

Republikas rūpniecības attīstībā gūti neapšaubāmi panākumi. Tomēr mēs nevaram teikt, ka būtu izmantotas visas iespējas un mobilizētas visas rezerves ražošanas palielināšanai.

Tālāk referents pakāvējās pie automobiļu transporta, jūras kuģniecības un dzelzceļa transporta darba.

Pēdējos gados tālāk attīstījušies visi sakaru līdzekļi. Izpildīts Latvijas KP XVII kongresa lēmums par Ļeņingradas — Tallinas — Rīgas radioteleju līnijas izbūvi, sākusies televīzijas raidījumu apmaiņa starp Rīgu, Tallinu, Ļeņingradu, Maskavu un Kijevu. Visus kolhozus un padomju saimniecības savieno telefona līnijas. Taču vēl gausi tiek risināti kolhozu un padomju saimniecību iekšējās telefonizācijas jautājumi, telefona sakaru ierīkošana jaunajos dzīvojamajos namos masīvos, vēl arvien pietiekami labi nestrādā daudzi sakaru uzņēmumi.

Pārskata periodā, teica referents, nepieredzēti straujos tempos attīstījušies viena no svarīgākajām tautas saimniecības nozarēm — celtniecība. Divos pēdējos gados vien visā republikā kapitālceltniecībā ieguldīts vairāk līdzekļu nekā visā piektajā piecgadē.

Viena no lielākajām republikas jaunceltnēm ir «lielās ķīmijas» uzņēmums — Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīca. Šogad uz Daugavas uzsāktā Plaviņu HES būve.

Nākamgad stāties ierindā Dašavas — Luckas — Viļņas — Rīgas gāzes vads. Līdz Padomju Latvijas 22. gadadienai rīdnieki sāks saņemt lēto dabisko gāzi.

Strauji ir arī dzīvokļu celtniecības tempi.

Pēdējos divos gados nodoti ekspluatācijā apmēram 1.200.000 kvadrātmetru apdzīvojamās platības jeb par 21 procentu vairāk nekā visā piektajā piecgadē.

Paplašinājusies celtniecības industriālā bāze. Rīgā nodota ekspluatācijā namu būves kombināta pirmā kārtā, kas jau devusi 40.000 kvadrātmetru apdzīvojamās platības jeb pāri par 1.300 dzīvokļu. Saliekamā dzelzsbetona ražošana pēdējos divos gados palielinājusies vairāk nekā par 100.000 kubikmetru. Sākts ražot jaunus produkcijas veidus: dzelzsbetona kanalizācijas caurules, elektrolīnu balstus, velmētās gipsa starpsienas, minerālvati un agloporitu.

Taču kapitālceltniecības gaita republikā mūs nevar apmierināt. Šā gada astoņos mēnešos atvēlētie līdzekļi nav apgūti pilnīgi. Neapmierinoši noris rūpniecības uzņēmumu celtniecība.

(Turpinājums 2. lpp.)

Līdz 17. oktobrim novāksim visas cukurbietes

Vieni no pirmajiem Krustpils rajonā cukurbietu novākšanu uzsāka Vietalvas padomju saimniecības laudis. Gados vecajai laukkopei Marijai Ozoliņai (attēlā no kreisās) palīgā ieradusies kinomehāniķe Jānina Upeniece.

K. Daņileviča foto

10—15 tonnu dienā

Tādu daudzumu cukurbietu ik dienas nodarīna un nosūta uz Seces pieņemšanas punktu mūsu kolhoza laukkopji. Vislabāk te sokas Robertam Viksnam. No viņa neatpaliek arī ilggadējais biešu audzētājs Nikolajs Filipovs. Rūpīgi koptajos laukos viņš izaudzējis ļoti labu ražu. Atsevišķas saknes sasnigušas pat 3 kg lielu svaru. Cakli savas bietes vāc un nodarīna arī Alberts Ozoliņš, Jūlijs Suka-veckis.

Esam aprēķinājuši, ka, strādājot tādos tempos, kolhozs savas kontraktācijas saistības izpildīs vēlākais līdz 15. oktobrim.

Mūsu saimniecības laudis ir ie-

interesēti cukurbietu audzēšanā. Par katru tonnu biešu, kas izaudzēta un nodarīnāta līdz kontraktācijas saistības noteiktajai ražībai — 155 cmt no hektāra, kolhoznieki saņem 10 rubļus un 50 procentus cukura, bet par katru tonnu virs noteiktās ražības — 15 rubļus un visu pienākošo cukuru.

Cukurbietes uz Seces pieņemšanas punktu transportējam ar vairākām kravas automašīnām. To izdarām agri no rīta, lai dienā tās varētu nodarbināt citos ražas novākšanas pasākumos.

E. Rasiņš,

Jēkabpils rajona Staburaga kolhoza priekšsēdētājs

Pabeidz graudaugu novākšanu un kulšanu

Labi rudens darbi sokas Krustpils rajona Kirova kolhozā. Šajās dienās te beidz graudaugu novākšanu visā 390 ha platībā. Līdztekus ražas novākšanai kirovieši steidz arī kulšanu. Nokulti graudaugi no 350 ha platības. Pie graudaugu novākšanas un kulšanas cītīgi strādā abi kombainieri Raimonds Golbergs un Ananijs Jerimejvs. Pirmais novācis un nokū-

lis vairāk nekā 200 ha lielu platību. Vairākus desmitus hektāru nopļāvuši arī plaujmašīnu vadītāji Nikita Serkovs un Jāzeps Umbrāsko.

Kolhozs izpildījis valsts iepirkuma graudu plānu. Pašlaik kirovieši stājušies pie kartupeļu novākšanas. Kopā ar šefiem — Krustpils 1. vidusskolas skolēniem — jau norakti vairāk nekā 30 ha.

J. Apsītis

Lopkopji apmainās darba pieredzē

Jau laikus Savienas un kaimiņu ciemos aīšas vēstīja, ka savienieši sava ciema klubā organizē lopkopju pieredzes apmaiņas vakarus. To rīkoja pirmo reizi, tāpēc interese nebija mazā — lopkopji un arī citi kolhoznieki kuplā skaitā pulcējās sarīkojumā. Ierādās ne tikai pašu ciema laudis, bet arī kaimiņu — LKP X kongresa kolhoza lopkopji.

Darba prezidijā pašu kolhoznieki, kā arī kaimiņu kolhoza pārstāvji. Un, lūk, tribiņē Plaviņu paraugsaimniecības zootehniķis b. Grāveris.

Daudz interesanta runātājs pastāstīja gan par jaunākajiem zinātniskajiem atzinumiem lopkopībā, pirmrindnieku pieredzi, kuru jau šodien ievieš paraugsaimniecības fermās. Par gūtajiem sasniegumiem un trūkumiem Ļeņina kolhoza lopkopju darbā runāja šis saimniecības zootehniķis b. Martinsons. Un ne tikai par to, bet arī, kā jāstrādā, lai pirmrindnieku saime augtu arvien vairāk, lai viņiem līdzinātos visi lopkopji. Bija ko teikt arī slaucējai b. Zālītei, cūkkopei b. Bimšteinei, kuras guvu-

šas zināmus panākumus darbā. Par lopkopības ēku celtniecību, cik svarīgi lopiem sagādāt labas mītnes, runāja kolhoza būvbrigadieris b. Vaiders.

Vakaru kuplināja koncerts, kuru sniedza Krustpils kultūras nama pašdarbnieki. Sarīkojuma dalībnieki guva daudz vērtīgu savam darbam, un gūtā pieredze sekmes risināt dižos uzdevumus, kādi izvirzīti mūsu lopkopjiem.

J. Līdaks,

Krustpils rajona Savienas ciema padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs

Latvijas Komunistiskās partijas XVIII kongress

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pārskats Latvijas KP XVIII kongresam

(Sākums 1. lpp.)

Lauksaimniecības tīklā attīstība

Lauksaimniecības ražošanas attīstības jautājumi, sacīja referents, vienmēr atrodas visas mūsu partijas uzmanības centrā. Cīņa par lauksaimniecības nemītu augšupēju ir jo svarīgs nosacījums, lai uzceltu komunistisko sabiedrību, tā ir patiešām visas tautas lieta.

PSKP XXI kongresa direktīvās paredzēts tālāk attīstīt mūsu republikas lauksaimniecību, piensaimniecību un šķirnes lopu audzēšanas, kā arī gaļas un bekona cūku audzēšanas virzienā, celt labības ražību un kopievākumu tādos apmēros, lai apmierinātu kolhozu un padomju saimniecību vajadzības pēc pārtikas un lopbarības graudiem.

Latvijas Komunistiskās partijas XVII kongress izvirzīja uzdevumu divos gados palielināt kolhozos un padomju saimniecībās visu sugu lopu ganāmpulku, tai skaitā govju — vismaz par 35 procentiem, paaugstināt vidējo piena izslaukumu no govs līdz 3000 kilogramam, plaši ieviest lopu mākslīgo apsekošanu, cūku nobarošanu lielās grupās, liellopu turēšanu bez piesiešanas, strauji attīstīt putnkopību. Bija paredzēts uzlabot sējplatības struktūru, celt graudaugu kultūru ražību līdz 14 vai 15 centneriem no hektāra, kartupeļu — līdz 130 vai 140, cukurbiešu līdz 220 vai 250 un kukurūzas — līdz 450 vai 500 centneriem zaļās masas no hektāra. Bija paredzēts arī palielināt tehnisko kultūru, kartupeļu un

dārzeņu ražošanu, ātrāk apgūt aizlaistās zemes.

Istenojot Latvijas KP XVII kongresa lēmumus, republikas partijas organizācija uzlaboja lauksaimnieciskās ražošanas vadišanu, cēla kolhoznieku, padomju saimniecību strādnieku un lauksaimniecības speciālistu darba aktivitāti, ieviesa pirmrindnieku pieredzi un zinātnes sasniegumus, nostiprināja kolhozu un padomju saimniecību vadošos kadrus.

Republikā izauguši daudzi lieliski lauksaimnieciskās ražošanas novatori, istas vadugunis. Sociālistiskā Darba Varonis Antons Bārtulis, kas pirmais sāka cūkas nobarot lielās grupās, pagājušajā gadā nodeva valstij 4015 barokļu, samazināja darba patēriņu 1 centnera cūkas svara pieauguma iegūšanai līdz 2,7 stundām cilvēka darba un stipri pazemināja produkcijas pašizmaksu. Biedrs Bārtulis apņēmies šogad nobarot 5000 cūku un sekmīgi pilda šo solījumu. Šis izcilais paraugs iedvesmo citus lopkopjus.

Mūsu republikā ļoti izplatījusies cūku nobarošana lielās grupās. Līdzās pazīstamajiem cūkkopjiem, tādiem kā Aleksandrs Babkins, Annele Fillere un Nadežda Ivanova, republikā izvirzījusies jauni cūkkopības meistari. Te jāmin Aleksandra Kuļikova (Vilces padomju saimniecībā), kura šā gada astoņos mēnešos nobarojusi 1020 cūku, Staņislavs Valainis no P. Stučkas padomju saimniecības, kurš nobarojis 960 cūku, Aleksandra Kirilova no Jelgavās rajona kolhoza «Sarkanā zvaigzne», kura nobarojusi 700 cūku.

Pagājušajā gadā pēc A. Bārtuļa metodes republikā strādāja 447 cūkkopji, kas gada laikā nobaroja vairāk nekā 250.000 barokļu, bet šogad Antona Bārtuļa sekretāru skaits pieaudzis līdz 580. Viņi apņēmušies gada laikā nobarot 400.000 cūku. Vairums šo izcilo ļaužu sekmīgi pilda savas augstās socialistiskās saistības.

Pagājušajā gadā republikā sāka ieviest govju turēšanu bez piesiešanas, izmantojot mehānisko slaukšanu. Šā jauninājuma iniciatore bija Sociālistiskā Darba Varone Felicija Čuplinska, kuras priekšzīmei tagad seko daudzas kolhozu un padomju saimniecību slaucējas. Nina Holodnaja Ludzas rajona kolhozā «Krasnaja zvezda» kopj 100 govju, Inta Atpile Lugažu padomju saimniecībā — 96, Elizabete Ikše un Lidijsa Kalnmales Ventspils rajona kolhozā «Piltene» — katra 75 govīs. Desmitiem kolhozu un padomju saimniecību slaucēju tagad kopj katrā 50 un vairāk govju. Aug arī lielu izslaukumu meistares. Kongresa delegāte Marta Kruška no Valkas rajona kolhoza «Leņina ceļš» šogad jau ieguvusi vidēji no govs gandrīz 3500 kilogramu piena.

Simtiem Padomju Latvijas lauksaimnieciskās ražošanas pirmrindnieku par augstajiem darba rezultātiem apbalvoti ar PSRS ordeniem un medaļām, republikas Augstākās Padomes Prezidijs Goda rakstiem un vērtīgām vēlmēm. Daudziem piešķirts zemkopības vai lopkopības meistara nosaukums. Republikā pieaudzis to kolhozu un padomju saimniecību skaits, kuri

guvuši ievērojamus panākumus lopkopības attīstīšanā. Kārsavas rajona saimniecības divos gados palielinājušas liellopu skaitu par 68 procentiem, tai skaitā govju — par 23 procentiem un cūku skaitu — par 71 procentu. Šai laikā piena ražošana rajonā pieaugusi par 34 procentiem un gaļas ražošana — par 63 procentiem. Līdz šā gada 20. septembrim rajons bija pārdevis valstij par 1.140 tonnām piena un par 140 tonnām gaļas vairāk nekā 1960. gadā. Par pirmā pusgada rezultātiem rajonam piešķirts Latvijas KP CK un republikas Ministru Padomes ceļojošais Sarkanais karogs.

Mūsu republikā stipri attīstījusies putnkopība. Radītas 12 specializētas padomju saimniecības, 19 rajonos izveidotas starpkolhozu putnu fermas. Zemgales padomju saimniecībā šogad palielinās vistu skaitu līdz 100.000 un 1962. gadā nodos valstij apmēram 12 miljonus olu.

Kolhozi un padomju saimniecības sākuši audzēt pīles un zosis. Istras padomju saimniecības kolektīvs apņēmies šogad izaudzēt un nodot valstij 200.000 piļu. Saimniecības putnkopji savu solījumu godam pilda. Viņi jau pārdevuši valstij 180.000 putnu. Ūdensputnus sekmīgi audzē arī Aglonas un Rēzeknes padomju saimniecībā, padomju saimniecībā «Uzvarā», kolhozā «Piltene» un citur. Mājputnu skaits dod iespēju 1962. gadā izaudzēt ne mazāk kā 3 līdz 4 miljonus piļu un zosu, turpretī šogad izaudzēti 1 miljons.

Tomēr jāatzīst, teica referents, ka pašreizējās rezerves lauksaimniecības produktu ražošanas palielināšanai arvien vēl netiek pietiekami izmantotas. Republikā ir kolhozi, padomju saimniecības un daži rajoni, kas neapmierinoši pilda partijas un valdības direktīvas par lauksaimnieciskās ražošanas kāpināšanu, ārkārtīgi gausi palielina lopu skaitu un to produktivitāti, vāji apgūst aizlaistās zemes, nepaliek svarīgāko lauksaimniecības kultūru sējumu platības un iegūst zemas ražas.

Mūsu republika, sevišķi PSKP CK 1955. gada decembra plēnumā, tika nopietni kritizēta par lauksaimniecības zemju sliktu izmantošanu, aramzemes un labības sējumu platību sašaurināšanu. Latvijas KP CK veikusi vairākus nopietnus pasākumus, lai pārvarētu šīs kaitīgās tendences. Tāpēc pārskata periodā graudaugu kultūru sējumu platības republikas kolhozos un padomju saimniecībās pieaugušas par 105.000 hektāru. Graudaugu īpatsvars kopējā sējumu platībā palielinājies līdz 45 procentiem, salīdzinot ar 39 procentiem 1959. gadā. Turklāt būtiski mainījusies sējumu platību struktūra. Pākšaugu kultūru, kā arī pākšaugu un vārpaugu mistru sējumi palielinājušies divarpus reizes un miežu — par 49 procentiem. Pirmo reizi 2.600 hektāru platībā izaudzētas lopbarības pupas.

Zināmā mērā cēlusies zemkopības kultūra, palielināts šķirnes sējumu īpatsvars, paātrināta lauksaimniecības darbu gaita un reizē ar to cēlusies svarīgāko lauksaimniecības kultūru ražība.

Labības kopievākums republikā, pēc aptuveniem datiem, būs par 10 līdz 15 procentiem lielāks nekā 1959. gadā. Mums ir lielas iespējas vēl vairāk palielināt labības ražošanu. Partijas organizācijām jāturpina paplašināt un celtu to ražību.

Pārskata periodā stipri paplašināti kukurūzas un cukurbiešu sējumu lopbarībai. Šogad republikā tika iesēti pāri par trim reizēm vairāk kukurūzas nekā 1959. gadā. Pie mums pirmo reizi audzē lopbarībai vairāk nekā 12.000 hektāru cukurbiešu.

Liels ieguldījums lopbarības bāzes nostiprināšanā ir aboliņa un citu sēto zaļu ražības celšana, siena kopievākuma palielināšana. Pēc nepilnīgiem datiem, kolhozi un padomju saimniecības šogad saplāvuši par 28 procentiem vairāk siena nekā pērn.

Padomju Latvijā katru gadu daudz līdzekļu iegulda purvainās

un pārliecīgi mitrās zemes nosusināšanā.

Divos pēdējos gados vien republikas kolhozos un padomju saimniecībās nosusināti 122.000 hektāru, tai skaitā ar segto drenāžu — 73.000. Taču meliorācijas plānošanā un organizācijā vēl ir daudz nekārtību.

Liela rezervē zemkopības produktu ražošanas palielināšanai un jo sevišķi lopbarības bāzes nostiprināšanā ir aizlaistās zemes apgūšana. Saskaņā ar Latvijas KP XVII kongresa lēmumu mums 1960. un 1961. gadā jāapgūst 150.000 hektāru šādas zemes. Taču vairākās saimniecībās nosusinātās zemes apgūšana ieilgst līdz diviem trim gadiem, kapitālieguldījumi tiek iesaldēti.

Partijas programmas projektā izvirzīts uzdevums celt darba ražīgumu lauksaimniecībā tuvākajos desmit gados vismaz divarpus reizes, bet divdesmit gados — piecas līdz sešas reizes. Lai to panāktu, vispirms jāatrisina lauksaimniecības mehanizācijas jautājumi. Ar PSKP CK Savienības valdības pastāvīgo palīdzību mūsu republikā cēlusies darbu mehanizācija kolhozos un padomju saimniecībās.

Pašlaik Latvijas lauksaimniecībā strādā apmēram 14.000 traktoru, 8.500 automašīnu, 3.700 labības un skābarības kombainu. Lauksaimniecības mašīnu parkam kolhozos un padomju saimniecībās palielinoties, mehanizāciju augšnes apstrādāšanā izdevies paaugstināt līdz 98 procentiem, graudaugu sējā — līdz 95 un tehnisko kultūru rindstarpu apstrādē — līdz 75 procentiem.

Taču lauksaimniecības ražošanas procesu mehanizācijā mums vēl ir daudz neatrisinātu jautājumu. Daudzas partijas organizācijas samierinās ar dažu saimniecību vadītāju tendencēm pretoties mehanizācijai, necinās par maksimālu tehnikas izmantošanu un tādējādi kavē darba ražīguma celšanos.

Ražošanas procesu mehanizācija lauksaimniecībā nav iedomājama bez tālākas elektrifikācijas. Republikā jau elektrificēti 817 kolhozi un 159 padomju saimniecības, uzstādīti un darbojas vairāk nekā 16.000 elektromotori.

Elektriskās enerģijas patēriņš laukos, salīdzinot ar buržuāzisko Latviju, palielinājies vairāk nekā 80 reizi. Taču, lai pabeigtu lauksaimniecības elektrifikāciju, mums vēl daudz kas jāveicams.

Daudz neatrisinātu jautājumu vēl ir saimniecības ēku būvē laukos. Republikas kolhozos un padomju saimniecībās jācēl ne vien kūtiņi, bet arī labības kūtīs, dārzeņu glabātavas, garāžas, darbnīcas un citas saimniecības ēkas.

Latvijas KP XVII kongress izvirzīja republikas partijas organizācijai ļoti svarīgu uzdevumu — panākt, lai tuvākajos desmit gados tiktu pabeigta kolhozu un padomju saimniecību strādnieku pārcelšanās no viensētām uz ciematiem. Taču Latvijas PSR Ministru Padomes Galvenā kolhozu celtniecības pārvalde slikti organizē celtniecības darbus laukos. Celtniecības vadīšana laukos stipri jāuzlabo.

Lai tālāk nostiprinātu republikas kolhozu organizatoriski un saimnieciski, sistemātiski jākontrolē, vai katrs kolhozs laikā izpilda ražošanas plānu, jānostiprina saimniecību pamatfondi, ik gadu jāatskaita nedalāmā fondā vismaz 25 procenti no kopējiem naudas ienākumiem, jāuzlabo darba organizācija un samaksa, plaši jāievieš tāda sistēma, kas kolhozniekus materiāli ienterešētu palielināt lauksaimniecības produktu ražošanu, visādā veidā jāstimulē cilvēki, kas panākuši augstus rādītājus darbā. Se plaši jāizmanto republikas un visas mūsu zemes labāko saimniecību pieredze.

Lai stiprinātu kolhozu ekonomiku, drošāk jāattīsta arī starpkolhozu sakari, plašāk jāizmanto vairāku rajonu pieredze starpkolhozu lopu nobarošanas punktu, pakaišu kūdras fabriku un kaļķu ceplu ierīkošanā.

(Turpinājums 3. lpp.)

Kultūras darbinieku tribīne

AR AKTĪVA ATBALSTU

Par Viesītes kultūras nama direktori strādāju tikai kopš pagājušā gada rudens. Tas ir samērā neilgs laika posms, bet mūsu kultūras nams gada laikā paveicis diezgan daudz. Un par to, lūk, īsumā gribu pastāstīt.

Kad pārņemu kultūras nama vadību, darbs tajā bija nolaists, pulciņi nedarbojās, aktīva nebija gandrīz nemaz. Ar ko sākt? — nevilus radās jautājums. Apzinājos, ka viena pati neko lielu paveikt nevarēšu, ka tas man vienkārši nebūs pa spēkam. Tādēļ pirmais, ko sāku, bija darbs ar aktīvu. Bet piesaistīt kultūras namam aktīvu nebija viegla lieta. Cilvēkus vajadzēja pārliecināt, pierunāt, daudzus nācās apciemot pat piecas un vairāk reizes. Tomēr neatkāpos. Tikai neatlaidību un izturību, un pie tā arī pieturējos.

Vispirms griezos pie vietējās intelligences — skolotājiem, ārstiem un citiem, jo no viņiem varēja gaidīt vislielāko palīdzību. Daži no viņiem, kā bb. Popels un Cimermans pat uzņēmās mākslinieciskās pašdarbības pulciņu vadību.

Kad bija sapulcināts ap kultūras namu aktīvs, kopā ar to sāku domāt par mākslinieciskās pašdarbības pulciņu organizēšanu. Pamatam tie arī veidojās. Daži no tiem, kā veco ļaužu deju kolektīvs nodibinājis uz pašiniciatīvu. To vadīt uzņēmās enerģiskā Vera Kononova. Tagad veco ļaužu deju kolektīvs kļuvis slavens visā apkārtnē.

Gada laikā stipri izaudzis arī vīru dubultkvartets, sieviešu sekstets un dramatiskais kolektīvs. Nostabilizējies plašs un darbīgs kultūras nama aktīvs, bez kura līdzdalības un palīdzības nav noticis neviens lielāks pasākums. Daudz ir tādu aktivistu, kas ne tikai palīdz kultūras nama darbā, bet nāk arī klajā ar jaunām ierosmēm. Uzklauzot skolotājus G. Godiņas priekšlikumu, sarīkojām vārda došanas svinības. Tagad kultūras nama aktivistos iesaistījušies gandrīz visi skolotāji, bet rosmīgākie starptiem ir R. Ščadro, A. Balode, K. Pūrens un E. Cimermans. Daudz kultūras namam palīdzējuši ārsti B. Dzene, agronome V. Kamerāde, skolas direktore M. Ritmeistere un citi.

Visi mākslinieciskās pašdarbības

pulciņu dalībnieki un vadītāji ir ļoti disciplinēti un atsaucīgi. Ja gadās kāds disciplīnas pārkāpums, tas uzreiz tiek nosodīts un novērsts. Kā piemēru šajā ziņā var minēt dubultkvartetu, kur, ja kāds dalībnieks neatnāk uz mēģinājumu, pārējie nāk pakal un «atved aiz rokas»...

Visur un vienmēr sadarbojamies ar aktīvu. Arī darba plānu stādām kopā ar aktīvu. Aktivistiem uzticam arī pienākumus, viņi atbild par dažādu pasākumu veikšanu un norisi. Tā kā darba plānu sastādām kopīgi, aktivisti jau iepriekš zina, kas viņiem jā dara un savlaicīgi ķeras pie sava pienākuma izpildes.

Ja kultūras namā notiek kāds sarīkojums, par to izziņojam jau laikus. Tā 7. oktobrī rīkosim rudens karnevālu, bet afišas uzlikām 3 nedēļas iepriekš.

Bieži organizējam tematiskos vakarus. Tos plānojam kopā ar aktīvu. Beidzamais tematiskais vakars notika par tēmu «Tam nepaņemam garām». To sagatavoja skolotāji R. Ščadro un A. Balode un ārste B. Dzene.

Plašus pasākumus mūsu kultū-

ras nams ieplānojis PSKP XXII kongresa priekšvakarā un tā dienas. 15. oktobrī apspriedisim A. Kužņecovas grāmatu «Komjaunieša goda vārds», 16. oktobrī pie mums viesosies Latvijas PSR Valsts Jaunatnes teātris ar lugu «Nulle uzvedībā», 17. oktobrī notiks jautājumu un atbilžu vakars par tēmu «Cilvēces laimei un nākotnei» un tai pašā dienā rīkosim arī pionieru svētkus, kur jaunie leņinieši ziņos, cik savākuši lūžņu, iesējuši un izaudzējuši pupu un cik izstrādājuši darba dienu kolhozā.

Daudz un dažādu pasākumu mums ieplānots līdz gada beigām. Rosīgi strādā mūsu agitbrigāde. Tā sagatavojusi daudzpusīgu mākslinieciskās pašdarbības programmu, ar kuru bieži vien izbraucam uz apkārtnējiem kolhoziem un klubiem.

Pašdarbnieku saime arvien pieaug. To panākam, strādājot pēc šāda principa: atnāc uz kultūras namu pats un atved līdzi savu biedru.

A. Upesdegle,

Viesītes pilsētas kultūras nama direktore

Klāt rudens krosu sezona

Daudziem mūsu zemes pat izcilākajiem meistariem pirmais solis sporta arenā iesākas ar vieglatlētikas krosu skolas gados. Skrējienš, šī viena no skaistākajām sporta disciplinām, vislabāk veicina cilvēka organisma norūdīšanu. Kā līdzeklis organisma vispārējo darba spēju celšanai kross kalpo ikvienam cilvēkam. Tāpēc pavasara un rudens krosiem ir jābūt masveidīgiem, un, lai to vēl vairāk veicinātu, Latvijas republikāniskās Arodbiedrību padomes prezidijs, Latvijas LKJS CK birojs un SBOS republikas padomes prezidijs pieņēma plašu lēmumu par republikas arodbiedrību — komjaunatnes rudens masu krosa rīkošanu.

Vispirms krosiem jānotiek katrā fizikultūras kolektīvā ar komjaunatnes organizācijas un arodbiedrības atbalstu. Sevišķi svarīgi tas ir

skolu kolektīvos, kur jāpiedalās visiem skolēniem.

15. oktobrī Jēkabpilī, jaunajā mežā katrā kolektīvā labākos pārstāvjus gaidīsim uz rajona finālsacensībām. Finālsacensību programma plaša: pamatskolām — 300 m distance meitenēm, 500 m distance un 2 km sološana zēniem; vidusskolām — 500 m distance jauniešiem, 1000 m distance jauniešiem, kā arī 5 km sološana; pieaugušajiem — sievietēm 1000 m, vīriešiem 1000 m un 3000 m skrējieni un 10 km sološana.

Rajona krosa čempioni 500 m un 1000 m distancē jaunatnes grupā un 1000 m un 3000 m distancē pieaugušo grupā iegūs iespēju piedalīties republikas krosā Rīgā 22. oktobrī.

A. Grudulis,

LKJS Jēkabpils rajona komitejas sekretārs

Latvijas Komunistiskās partijas XVIII kongress

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pārskats Latvijas KP XVIII kongresam

(Turpinājums no 2. lpp.)

Neatliekamie uzdevumi svarīgāko lauksaimniecības produktu ražošanas palielināšanā būs atrisināmi vienīgi tad, ja kolhozos un padomju saimniecībās plaši ievieš zinātnes sasniegumus un pirmrindnieku pieredzi.

Izstrādātie pasākumi PSKP CK janvāra plēnuma lēmumu izpildei paredz, lai republika savu uzdevumu — pārdot vastij 160.000 tonnu gaļas — izpildītu 1963. gadā un uzdevumu — pārdot vastij 1.300.000 tonnu piena — 1964. gadā. Lai republika izpildītu savas saistības turpmākajos gados, sevišķi svarīgi ir sekmīgi veikt šā lauksaimniecības gada uzdevumus. No tā atkarīga republikas lauksaimniecības turpmākā augšupeja. Tāpēc visām partijās lauku organizācijām, lauksaimniecības pirmrindniekiem un speciālistiem, visiem lauku darbaļaudīm jāvēlta maksimālas pūles, lai atgūtu nokavēto un tuvākajās dienās pabeigtu ražas novākšanas darbus, nokultu labību, norēķinātos ar valsti, pilnīgi atbērtu seklu, novāktu kartupeļus, cukurbietes, dārzeņus, kukurūzu un bagātīgo āboliņu atālu. Visi lauku darbaļaudži spēki, visa partijas un padomju orgānu uzmanība jāvēlta tam, lai visuvākajās dienās pabeigtu ziemāju sēju, kas nepieļaujami ieilgusi.

Piena un gaļas pārdošana, sacīja referents, mēs esam lieli parādnieki valstij. Republikas partijas organizācijas goda lieta ir laikā likvidēt šo parādu un līdz gada beigām izpildīt saistības. So lauksaimniecības gadu — partijas XXII kongresa gadu — mēs varam pabeigt un tas mums jāpabeidz ar rezultātiem, kas nodrošinātu mūsu saistību izpildi.

Darbaļaužu materiālās labklājības celšana

Pēdējos gados veikti plaši pasākumi padomju cilvēku materiālās labklājības celšanai. Pabeigta strādnieku un kalpotāju pāreja uz septiņu stundu, bet vairākās tautas saimniecībās nozarēs — uz sešu stundu darba dienu. Mūsu zemē tiek realizēts likums par nodokļu atcelšanu strādniekiem un kalpotājiem, tiek paaugstināta darba alga zemu atalgotajām strādnieku un kalpotāju grupām, plaši attīstās dzīvokļu celtniecība. Tagad partija izvirza uzdevumu ar pasaulvēsturisku nozīmi — sasniegt Padomju Savienībā visaugstāko dzīves līmeni.

Republikas partijas un padomju organizācijas pārskata periodā uzskatījušas par savu svarīgāko uzdevumu pilnīgāk apmierināt darbaļaužu pieaugošās vajadzības un celt iedzīvotāju materiālo labklājību. Palielinājusies tautas patēriņa preču ražošana. Tālāk attīstījusies padomju tirdzniecība. Mazumtirdzniecības preču apgrozījums pagājušajā gadā salīdzinājumā ar 1958. gadu palielinājās vairāk nekā par 20 procentiem.

Sai laikā iedzīvotājiem pārdots gandrīz par 40 procentiem vairāk gaļas un gaļas izstrādājumu, piena un piena produktu. Mēbeļu pārdošana pieaugusi pusotras reizes, veļas mazgājamo mašīnu — vairāk nekā divarpus reizes, motociklu un motorolleru — pusotras reizes, televizoru un radiozīdētāju — vairāk nekā par 40 procentiem, apavu un šūšanas izstrādājumu — par 20 procentiem. Nedaudz uzlabojusies tautas patēriņa preču kvalitāte un paplašinājies to sortiments. Sogad rūpniecības uzņēmumi izgatavoja jaunu paraugu mazgājamās mēbeles un izstrādājumus no sintētiskiem materiāliem.

Pēdējos divos gados republikā atvērts vairāk nekā 500 jaunu veikalu un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu. Valkā, Preiļos, Gulbene, Kuldīgā un Limbažos uzcelti rajonu universālie veikali. Strauji paplašināt padomju tirdzniecību un pilnīgi apmierināt darbaļaužu pieaugošās prasības pēc tautas patēriņa precēm ir viens no mūsu svarīgākajiem uzdevumiem. Jāpānāk, lai visas partijas, arodbiedrību un padomju organizācijas sistemātiski

un neatlaidīgi strādātu, uzlabojot tirdzniecību.

Pārskata referātā uzsverts, ka mūsu partija nemitīgi rūpējas par cilvēku, par viņa mūža pagarināšanu un veselības aizsardzību. Ar katru gadu palielinās atbilstīgi veselības aizsardzības vajadzībām. Pēdējos divos gados atvērtas jaunas slimnīcas Rīgas pilsētas Leņina rajonā, Priekulē, Dagdā, Maltā, Liepājā, kā arī citās pilsētās un apdzīvotajās vietās. Vietu skaits slimnīcās divos gados pieaudzis gandrīz par diviem tūkstošiem. Ārstniecības un profilakses iestādes apgādātas ar jaunāko aparāturu un medicīnas iekārtu.

Republikā tagad ir daudz vairāk medicīnas darbinieku.

Pašlaik Latvijā ir apmēram 6.000 ārstu, no kuriem viena ceturtdaļa strādā laukos. Bez tam republikā ir apmēram 16.000 vidējās medicīnas darbinieku. Padomju varas gados ārstu skaita ziņā Latvijas PSR panākusi stipri labāku stāvokli, nekā sasniegušas daudzas kapitālistiskās zemes, tai skaitā Anglija, Francija, ASV un VFR.

Kaut gan veselības aizsardzībā gūti zināmi panākumi, tomēr vēl nav likvidēti nopietni trūkumi medicīniskajā apkalpošanā. Mūsu uzdevums ir joprojām uzlabot iedzīvotāju medicīnisko apkalpošanu.

Pārskata periodā nedaudz paplašinājusies pirmsskolas vecuma bērnu iestāžu celtniecība. Pagājušajā gadā uzceltas 12 pirmsskolas bērnu iestādes. Sogad uzcelts 39 šādas iestādes. Sim svarīgajam jautājumam tomēr jāvēlta daudz vairāk uzmanības.

Tagad Latvijā ir 78 sanatorijas un atpūtas nami, kuros katru gadu atpūšas un ārstējas vairāk nekā 150.000 darbaļaudži. Ar Padomju valdības lēmumu nodibināta Jūrmalas pilsēta un paredzēta tās tālāka attīstīšana un labiekārtošana.

Mūsu zemē ļoti rūpējas par pensionāriem. To skaits republikā pagājušā gada beigās pārsniedza 200.000. 1960. gadā izmaksāto pensiju summa pārsniedza 80 miljonus rubļu.

Republikā nemitīgi attīstās fiziskā kultūra un sports. Ar fiziskultūru tagad pie mums nodarbojas vairāk nekā 285.000 cilvēku. Taču mums vēl daudz jādarā, lai fiziskā kultūra kļūtu patiešām masveidīga un dziļi iesakņotos padomju cilvēku dzīvē.

Ideoloģisko darbu — jauno uzdevumu līmeni

PSKP Programmas projektā ar īpašu spēku uzsverts, ka cīņā par komunisma uzvaru ideoloģiskais darbs kļūst par aizvien varenāku faktoru. Partija par galveno uzdevumu ideoloģiskajā darbā mūsdienā apstākļos uzskata visu darbaļaužu audzināšanu augsta idejiskuma garā un uzticībā komunisma idejām, ieadzinot komunistisku attieksmi pret darbu un sabiedrisko saimniecību un pilnīgi pārvarot buržuāzisko uzskatu un tikumu paliekas.

Pārskata periodā partijas organizācija lielu vēribu vēlējai darbaļaužu komunistiskās audzināšanas jautājumiem un kadru idejiskai norīdīšanai. Referents atzīmēja, ka pēdējā laikā mūsu propagandas un agitācijas saturs kļuvis krietni bagātāks. Propaganda un politiskais masu darbs kļuvis dzīvāks un daudzveidīgāks, palielinājusies tā organizējošā loma un iedarbīgums. Pagājušajā mācību gadā partijas izglītības sistēmā mācījās vairāk nekā 152.000 cilvēku, tas ir, gandrīz pusotras reizes vairāk nekā 1959.—1960. mācību gadā.

Ļoti svarīgs partijas organizāciju uzdevums ir cīnīties par propagandas iedarbīgumu un panākt, lai tiktu paātrināti komunisma celtniecības tempi. Jaunajā mācību gadā par visu partijas izglītības formu galveno saturu jāklūst PSKP XXII kongresa vēsturisko dokumentu studēšanai.

Ideoloģiskajā darbā ļoti svarīga vieta jāierāda cīņai par to, lai bez ierunām tiktu īstenots leņinskais princips: «Kas nestrādā, tam nebūs ēst». Cilvēkos jāieaudzina komunistiska attieksme pret darbu. Mums neatlaidīgi un nenogurstoši jācīnās pret tādām laudīm, kas cenšas dzīvot uz sabiedrības rēķina, dot tai iespējami mazāk un ieraut iespējami vairāk, nelikumīgi izmanto lielas zemes platības, nodarbojas ar spekulāciju, dzīvo no ienākumiem, kas nav iegūti darbā. Jāpānāk, lai liekējiem, slaišiem un mahinatoriem degtu zeme zem kājām.

Referents norādīja, ka sakarā ar trūkumiem audzināšanas un organizatoriskajā darbā dažās partijās organizācijas bijuši gadījumi, kad atsevišķi darbinieki, pat komunisti, ar dažādām mahinācijām sākuši celt vasarnīcas, negodīgā ceļā iegādāties automašīnas un izmantot

tās personiskas iedzīvošanās interešes.

Cīņu pret buržuāziskās ideoloģijas izpaudumiem, nacionālismu un buržuāzisko morāli, pret privātpašnieciskās psiholoģijas atliekām, pret mātīcību un aizspriedumiem partija vienmēr uzskatījusi par komunistiskās audzināšanas darba sastāvdaļu. Republikas partijas organizācija vienmēr uzskatījusi par vienu no saviem svarīgākajiem uzdevumiem audzināt darbaļaudis proletāriskā internacionālisma un PSRS tautu draudzības garā. Vienīgi PSRS tautu brālīgajā saimē latviešu tauta guvusi iespēju nepieredzēti strauji tempā attīstīt savu ekonomiku un kultūru, guvusi laimi, iemantojusi uzticamus, nesavtīgus draugus. Tieši tautu draudzība ir neizsīkstošs mūsu spēka un neuzvaramības avots.

Uz grandiozās jauncelsmes un mūsu tautu monolitās sakļautības fona nožēlojami un niecīgi izskatās buržuāzisko nacionālistu centieni sēt nesaticību starp mūsu zemes tautām.

Pašlaik, kad imperiālistiskās valstis atklāti gatavo agresiju pret sociālisma zemēm, mums vēl vairāk jāpānāk politiskā modrība. It sevišķi tas attiecas uz mūsu republiku, kas atrodas pierobežā un modina imperiālistisko izlūkošanas orgānu pastiprinātu interesi. Tāpēc jautājumiem par modrības pastiprināšanu un politiskā darba aktivizēšanu iedzīvotāju vidū vienmēr jābūt partijas organizāciju uzmanības centrā.

Partijas Centrālā Komiteja pārskata periodā vēlējusi daudz uzmanības antireliģiskai propagandai, mūsu cilvēku audzināšanai dabas un sabiedrības parādību zinātniski materiālistiskās izpratnes garā. Mūsu īstenības, padomju zinātnes un tehnikas izcilo sasniegumu ietekmē arvien vairāk cilvēku novēršas no reliģijas. Tomēr nevajag novērtēt pārāk zemu reliģisko aizspriedumu sīkstumu. Viens otrs baznīcas kalps ietekmē ticīgos ne vien tīri reliģiskā, bet arī nacionālistiskā pretpadomju garā. Dienā jāveic politiskais darbs ar ticīgajiem, jāpropagandē materiālistiskais pasaules uzskats. Mēs nedrīkstam samierināties ar to, ka ateisma propaganda vēl ir atpaliekošs ideoloģiskā darba iecirknis.

Komunistiskā apzinīguma audzināšana ir sarežģīts process, kura gaitā ne vien veidojas padomju cilvēku labākās morālās īpašības, bet arī noris cīņa pret

tādām pagātnes paliekām kā zūpība, huligānisms, sociālistiskā īpašuma izlaušanās.

Liela loma darbaļaužu komunistiskajā audzināšanā ir kultūras iestādēm. Kaut gan Latvijas KP XVII kongress pieprasīja, lai republikas Kultūras ministrija radikāli pārkārtotu kultūras orgānu darbu, taču šajā ziņā maz kas grozījies, par ko atbildīga šī ministrija un pats ministrs b. Kalpiņš.

Referents uzsveša, ka cildenajā uzdevumā veidot jauno cilvēku ar komunistiskām rakstura iezīmēm, ieradumiem un morāli, sagatavot viņu darbam sabiedrības labā ļoti svarīga loma ir skolām. Padomju Latvijā tāpat kā citās mūsu zemes republikās tautas izglītība attīstījusies nepieredzēti plaši. 1960.—1961. mācību gadā audzēkņu skaits, ieskaitot profesionāli tehniskās izglītības mācību iestādes, masu profesijas kadru sagatavošanas un kvalifikācijas celšanas kursus, pārsniedza 450.000 cilvēku. Veikts liels darbs, realizējot likumu par skolas sakaru nostiprināšanu ar dzīvi. Krasi palielinājusies audzēkņu skaits strādnieku un lauku jaunatnes vakarskolās. Pēdējos gados atvērtas 30 internātskolas, kurās mācās pāri par 7.000 bērnu.

Taču skolu darbā ir arī lieli trūkumi. Izglītības ministrija un ministrs b. Krūmiņš neizmanto plašās iespējas, lai ātrāk īstenotu Likumu par skolas pārkārtošanu, uzlabotu skolotāju un skolēnu idejiski politisko audzināšanu.

Noslēgumā referents sacīja, ka PSKP Programmas un Statūtu projektu apspriešana palīdz darbaļaudīm dziļāk izprast komunisma celtniecības problēmas un perspektīvas, kāpina radošo aktivitāti septiņgads uzdevumu pildīšanā. Mums rodas arvien sarežģītāki un grandiozāki komunisma celtniecības uzdevumi. Un mēs tos atrisināsim, ja partijas komitejas un partijas pirmorganizācijas palielinās komunistu priekšpulka lomu visās tautas saimniecības nozarēs.

Katram komunistam jābūt organizatoram, aktīvam partijās cīnītajam, viņa vieta ir pirmajās rindās cīņā par visu jauno, progresīvo, par visu to, kas palīdz mums iet uz priekšu. Mūsu republikāniskā partijas organizācija ciešāk nekā jebkad sakļauta ap Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālā Komiteju. Tā spēj sekmīgi veikt vēsturiskos uzdevumus, kas izvirzīti PSKP Programmas projektā.

PIEREDZES APMAIŅAI

Cukurbiešu novākšana pēc dalītās metodes

Meklēti daudzi ceļi, kā atvieglot cukurbiešu novākšanu un palētināt to pašizmaksu. Viens no šādiem paņēmieniem ir lapu nodarināšana augošām bietēm, ko izdara ar speciālu lāpstinām. Tās vislabāk izgatavot no veciem zāgiem. Nazim jābūt plānam, bet tas nedrīkst locīties vai grozīties.

Nogrieztās lapas ieteicams samest vālos no 4—8 vagām. Viens cilvēks 7 stundās var nogriezt un samest lapas 0,2 ha platībā. Pēc tam lapas aizved skābešanai. Kad lapas nogrieztas, bietes vislabāk var izcelt ar kartupeļu racēji. Un to var izdarīt katrā saimniecībā. Daļai no kartupeļu rokāmām mašinām lemeša priekšgals neiet zemē tik dziļi, lai nebojātu biešu apakšējos galus. Tādām mašinām jāņem lemesis un tā priekšgals jānoliec uz leju pēc vajadzības. Parasti lemesis jānoliec par 8—10 cm, un tad nav nepieciešams pierīkot speciālus biešu izcēlājus. Ja saimniecībā nav pietiekoši daudzumā kartupeļu rokamo mašīnu, biešu izcēšanai var lietot spilarklus. Darbs ar spilarklu ir samērā smags, sevišķi, ja lauks ir nežāļains. Lai bietes labāk notīrītu, kartupeļu rokamo mašīnu sviedējpirksti jāapgriež otrādi, ar galēm uz priekšu.

Pagājušajā gadā Abeļu padomju saimniecībā pēc lapu nogriešanas bietes izcēla ar zirgvilkmes izcēlāju. Pēc tam ar atspēru ecešām, kuras vilka traktors, lauku nokul-

tivēja 2—3 kārtas. Izsviestās bietes abos gadījumos jāuzlasa ar rokām un jāsamet kaudzītēs. Metot kaudzītēs, bietes vajag rūpīgi nodauzīt vienu gar otru un šādas uzlasītās bietes (ja vēl ir smilts augšne) bez tīrīšanas var nodot cukurbiešu pieņemšanas punktā. Netīrumu saturs nebūs lielāks par 5—10 procentiem. Ja bietes tikai uzlasīs un sametīs kaudzēs, saknes nāksies papildus apstrādāt. Viens cilvēks dienā var samest bietes no 0,4 ha platības. Ja tās vēl jāpārtīra, arī tad viens cilvēks dienā var pārtītīt 3 t biešu.

Novācot cukurbietes pēc dalītās metodes, izstrādes dienu patēriņš vienam hektāram nebūs lielāks par 10—14, t. i., 4—6 cilvēkdienas uz vienu hektāru lapu nogriešanā un 6—8 cilvēkdienas biešu lasīšanā pēc kartupeļu racēja. Darba patēriņš samazinās par 50—60 procentiem, salīdzinot ar roku darbu.

1960. gadā cukurbietes ar dalīto paņēmieni kolhozā «Cīņa» novāca 84 procentu apmērā no kopējās sējumu platības. Viena hektāra novākšanai tādējādi patērija caurmērā 16 cilvēkdienas. Augsne smilšaina, raža 160 cēt no ha. Kolhozā «Draudzība» tā novāca 88 procenti no kopplatības un caurmērā uz hektāru patērija 18 dienas. Augsne bija māla, raža — 263 cēt no ha. Pagājušajā gadā Seces padomju saimniecībā cilvēkdienas patēriņš bija tāds pats kā kolhozā «Cīņa».

Sogad šīs saimniecības cukurbietes pēc dalītās metodes novāks visā sējumu platībā. Arī visām pārējām saimniecībām, kamēr nav pietiekoši daudzumā cukurbiešu kombainu, obligāti jāpielieto šīs biešu novākšanas paņēmieni.

Lauksaimniecības arteli «Draudzība» jau 1959. gadā sāka pielietot dalīto cukurbiešu novākšanas paņēmieni. Sākumā laudis uz to raidzījās skeptiski. No 25 ha dalīti novāca 7 ha. Cukurbiešu novākšana un piegāde valstij ieilga līdz 14. novembrim. Pērn no 30 ha kopplatības dalīti novāca jau 27 ha un cukurbiešu laukus nokopa līdz 2. novembrim. Patērētais darba laiks bija samazināts vairāk nekā par trešo daļu.

Sogad kolhozā «Draudzība» cukurbietes izaudzētas 70 ha rūpniecībai un 19 ha lopbarībai. Bietes novāks dalīti visā platībā. Strādājot pa jaunam, lapas tiks novāktas laikā, tīras no zemēm, visas tās būs iespējams skābēt ziemošanas periodam. Cukurbietes ne mīklī nestāvēs norautas ar lapām. Līdz ar to aizkavēšies mitruma iztvaikošana un pilnīgi saglabāsies sakņu svārs.

Protams, daudz lielāks solis uz priekšu mehanizācijas ziņā ir cukurbiešu kombains SKZ—1. To iegādājusies Viesītes kolhoza un Druvu padomju saimniecības laudis. Lauku tehnikas apvienības rajona nodaļā atrodas vēl 4 cukurbiešu kombaini. SKZ—1 izceļ bie-

tes, nogriež lapas un sakrauj saknes un lapas kaudzēs. Dienā kombains var novākt 1,2 līdz 1,5 ha biešu. So platību varēs novākt tikai tad, ja būs labi kombainieri, traktoristi. Par cukurbiešu kombainieriem jānorīko labākie mehanizatori. Sevišķi labi ar kombainu novākt lopbarībai audzētās cukurbietes. Sajā gadījumā bietes var nepārtītīt, uzreiz kraut stiprās uzglabāšanai, jo ar zemēm cukurbietes labāk uzglabājas. Notīrīt bietes var pirms izbarošanas lopiem.

Soruden katram agronomam jāpadomā, kā ātrāk un bez ražas zudumiem novākt cukurbietes. Ja pašreiz vēl daudzas saimniecības cukurbietes novāc pēc vecā paņēmiena, tad te vajojami vienīgi paši vadītāji, jo ne visi agronomi lasa lauksaimniecības literatūru, studē labākās metodes, lai tās ieviestu savā saimniecībā. Plašu vietu cukurbiešu laukos ierādīs jaunajam kombainam, daudz ātrāk un ar mazāku darbaspēka patēriņu novāksim cukurbietes pēc dalītās metodes.

V. Ujuka,
Abeļu izmēģinājumu
paraugsaimeniecības tehnisko
kultūru agronome

A. Zelcs,
Seces padomju saimniecības
galvenais agronoms

Sk. Zariņa,
kolhoza «Draudzība» agronome
Jēkabpils rajonā

